

5.4.4 W przypadku, gdy projekt europejskiego aktu legislacyjnego przedstawiony przez Komisję, posiadającą prawo inicjatywy i będącą strażniczką interesu ogólnego, nie prowadzi do przyjęcia tego aktu, Rada powinna wyjaśnić obywatelom przyczyny, a nawet usprawiedliwić się z zaistniałej sytuacji.

5.5 Spójna i wiarygodna polityka informacyjna

5.5.1 EKES apeluje do państw członkowskich, aby stale realizowały komunikatywne kampanie informacyjne na temat dotychczasowej integracji europejskiej oraz wynikających z niej korzyści i już w szkołach podstawowych wprowadziły przedmiot „europejskie wychowanie obywatelskie”. Jednak aby informacje te były wiarygodne i nie trąciły propagandą, należy je rozpowszechniać poprzez sieć organizacji społeczeństwa obywatelskiego, a jej celem powinna być konstruktywna debata na temat różnych obszarów polityki unijnej. Jeśli chodzi o zapewnienie koordynacji w europejskich działaniach informacyjnych, to zasadniczą rolę do odegrania ma również Komisja Europejska. Dlatego w większym stopniu powinna ona czynnie

przekonywać do polityki i mechanizmów Unii Europejskiej, a nie tylko zadowalać się postawą neutralną.

6. Promowanie nowego paktu pomiędzy Europą a jej obywatelami

6.1 Podpisując i ratyfikując traktaty europejskie, każde z państw członkowskich dobrowolnie zobowiązuje się do udziału w procesie integracji, opierającej się na coraz ściślejszym związku między narodami Europy.

6.2 Z tego względu okres refleksji nie może służyć jedynie wyjściu z obecnego impasu instytucjonalnego, ale należy go przede wszystkim wykorzystać dla stworzenia nowego konsensusu odnośnie celów integracji oraz realistycznej, aczkolwiek ambitnej koncepcji politycznej. Koncepcji, która dawałaby obywatelom wizję Europy skutecznie gwarantującej nie tylko pokój, ale i większy dobrobyt i demokrację. Uwiarygodnienie projektu europejskiego i nadanie procesowi integracji nowej legitymizacji to warunki konieczne, by przewyciężyć obecny kryzys tożsamości UE.

Bruksela, 17 maja 2006 r.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Anne-Marie SIGMUND

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie wytycznych dla polityk zatrudnienia państw członkowskich

COM(2006) 32 końcowy — 2006/0010 (CNS)

(2006/C 195/18)

Dnia 10 lutego 2006 roku Rada, działając na podstawie art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej.

Sekcja ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 3 maja 2006 r. Sprawozdawcą był Wolfgang GREIF.

Na 427. sesji plenarnej w dniach 17-18 maja 2006 r. (posiedzenie z 17 maja 2006 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął 91 głosami — 1 osoba wstrzymała się od głosu — następującą opinię:

1. Projekt decyzji Komisji

1.1 Na początku 2006 r. Komisja przedłożyła Radzie projekt decyzji w sprawie wytycznych dla polityki zatrudnienia w państwach członkowskich na rok 2006 r.

Zaproponowano w nim, aby nie zmieniać przyjętych w 2005 r. wytycznych na lata 2005-2008 i zalecić państwom członkowskim, by w swojej polityce dotyczącej rynku pracy i zatrudnienia nadal kierowały się dotychczasowymi priorytetami.

1.2 Decyzja Komisji jest odpowiedzią na nowy cykl zarządzania procesem lizbońskim. Zgodnie z reformą strategii lizbońskiej nie powinno się częściej niż co trzy lata całkowicie zmieniać wytycznych dla polityki zatrudnienia, będących częścią ogólnych wytycznych dla polityki gospodarczej.

1.3 Tym samym w 2006 r. państwa członkowskie w Radzie zrezygnowały z możliwości wprowadzenia ewentualnych koniecznych dostosowań na ten okres.

Przed przedłożeniem decyzji, w rocznym sprawozdaniu z postępów oraz we wspólnym sprawozdaniu w sprawie zatrudnienia, Komisja oceniła krajowe programy reform poszczególnych państw członkowskich, przedstawione jesienią 2005 r.

2. Uwagi Komitetu

2.1 Komitet już w swej opinii w sprawie wytycznych na lata 2005-2008⁽¹⁾ poparł to nowe zintegrowane podejście oraz wieloletni cykl. Jednocześnie jednak nasuwają się następujące uwagi:

- w niektórych punktach stwierdzić można brak spójności pomiędzy ogólnymi wytycznymi dla polityki gospodarczej a wytycznymi dla polityki zatrudnienia,
- powodzenie zależy przede wszystkim od tego, czy państwa członkowskie poważnie potraktują swoje zobowiązania i faktycznie zrealizują uzgodnione priorytety na szczeblu krajowym,
- na każdym etapie koordynacji polityki zatrudnienia należy zagwarantować prawdziwe zaangażowanie parlamentów, partnerów społecznych i społeczeństwa obywatelskiego.

2.2 Ponadto Komitet widzi potrzebę dostosowania wytycznych na lata 2005-2008, zwłaszcza w odniesieniu do następujących priorytetów:

- polityki na rzecz lepszej integracji ludzi młodych na rynku pracy, której celem jest m.in. zapewnienie im pierwszego miejsca pracy z perspektywami na przyszłość,
- działań związanych z rozwijaniem gospodarki opartej na wiedzy, zwłaszcza w kontekście poprawy jakości środowiska pracy i większej produktywności,
- problematyki równego traktowania kobiet i mężczyzn na rynku pracy, a co za tym idzie – działań umożliwiających godzenie kariery i życia rodzinnego,
- wyzwań wynikających ze starzenia się populacji aktywnej zawodowo,
- konieczności zdecydowanego zwalczania dyskryminacji na rynku pracy ze względu na wiek, niepełnosprawność, czy pochodzenie etniczne.

2.3 Komitet podziela stanowisko przedstawione w *Cambridge Review Reports* na temat oceny rozdziałów o polityce zatrudnienia z krajowych planów działania na rok 2005, przedłożonych przez poszczególne państwa członkowskie. W tym wykonanym na zlecenie Komisji sprawozdaniu zwrócono uwagę, że w każdym z krajowych planów pojawiały się wprawdzie niektóre spośród działań horyzontalnych, wymienionych w punkcie 2.2, jednak wiele państw członkowskich nie potraktowało ich wszystkich z należytą uwagą.

Wobec faktu, że w wielu państwach członkowskich sytuacja na rynku pracy nie poprawiła się znacząco i że realizacja polityki zatrudnienia na szczeblu krajowym jest nadal niewystarczająca, Komitet uważa za istotne, aby w corocznych zaleceniach adresowanych do państw członkowskich szczególnie zaakcentowano te właśnie punkty i według potrzeb dostosowano także wieloletnie wytyczne.

⁽¹⁾ Opinia EKES-u w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie wytycznych dla polityk zatrudnienia państw członkowskich (zgodnie z art. 128 Traktatu WE). Sprawozdawca: Henri Malosse (DzU C 286 z 17.11.2005).

2.4 Dotyczy to przede wszystkim zauważalnego braku jasno zdefiniowanych, wiążących celów w zakresie polityki zatrudnienia i rynku pracy na szczeblu europejskim.

- W wytycznych na lata 2005-2008, poprzez sprowadzenie jednoznacznych i kwantyfikowanych celów do wartości referencyjnych, najwyraźniej zrezygnowano z dotychczasowego podejścia w ramach europejskiej strategii zatrudnienia, które wyznaczało państwom członkowskim jasno określone zobowiązania.
- To raczej każde państwo członkowskie, po konsultacjach z parlamentem i partnerami społecznymi dla wdrażania tychże wytycznych na szczeblu krajowym samo powinno określić sobie cele i zawrzeć je w krajowym programie reform.

2.5 Komitet już rok temu zwrócił uwagę, że przez to priorytety wyznaczane na szczeblu europejskim mogą stać się coraz mniej wiążące dla realizujących je państw członkowskich. Wynika to z faktu, że nie da się już tak dotąd ocenić krajowych działań w ramach polityki zatrudnienia według konkretnych i określonych ilościowo unijnych wartości docelowych.

Po roku obawa ta, związana zwłaszcza z tendencją do obniżania celów, w znacznej mierze się potwierdziła, co pokazał pierwszy przegląd rozdziałów dotyczących zatrudnienia w przedstawionych przez państwa członkowskie krajowych programach reform. Jak już wielokrotnie zauważono, wiele spośród nadesłanych do Komisji krajowych programów reform nie stawia zbyt wysoko poprzeczki, jeśli chodzi o politykę zatrudnienia, przy jednoczesnym poszanowaniu praw pracowniczych:

- po pierwsze, jak w poprzednich latach, często wymienia się w nich działania już realizowane, które i tak zaplanowano wcześniej w programie rządu,
- po drugie, w wielu krajowych programach reform brakuje konkretnych informacji o tym, kiedy, jak, jakimi środkami i przez kogo te reformy miałyby być realizowane.

Oczywiście, wobec aktualnie zróżnicowanych struktur polityki rynku pracy i problemów, z którymi zmagają się państwa członkowskie, przy wdrażaniu konieczna jest pewna elastyczność. Dopóki jednak przestrzega się założeń wymienionych w punkcie 2.4, dopóty nie wolno dopuszczać do dalszego obniżania celów odnowionej strategii lizbońskiej poprzez zbytne uogólnianie.

2.6 EKES jest więc za podjęciem skutecznych działań dla przyszłej poprawy jakości programów krajowych, tak by były one bardziej wiążące, jeśli chodzi o terminy, podmioty odpowiedzialne i środki finansowe.

W krajowych programach reform zawarto jedynie główne postanowienia odnoszące się do nadrzędnych lizbońskich celów zatrudnienia (zatrudnienie ogółem, kobiety, starsi pracownicy). EKES opowiada się za wyznaczeniem dalszych konkretnych celów, np. w takich dziedzinach jak: zwalczanie

bezrobocia wśród młodzieży, promowanie równości szans i kształcenia ustawicznego, wspieranie niepełnosprawnych⁽²⁾, szerszy dostęp do żłobków i przedszkoli oraz środki przeznaczone na aktywną politykę rynku pracy. W tych kwestiach tylko nieliczne kraje przedstawiły ambitne propozycje.

Dlatego trzeba konsekwentnie dążyć do tego, by w wytycznych ponownie przypomniano i zaakcentowano europejskie cele.

2.7 Komitet zwrócił także uwagę, że kluczem do sukcesu krajowych programów reform jest możliwie rozległe zaangażowanie na każdym etapie procesu realizacji wszystkich zainteresowanych podmiotów, zwłaszcza partnerów społecznych.

W związku z tym Komitet wyraża ubolewanie, że przy opracowywaniu krajowych programów reform niejednokrotnie nie dochodziło ani do potrzebnej konsultacji z partnerami społecznymi, ani do prawdziwej debaty ze społeczeństwem obywatelskim. Jedną z przyczyn był zapewne bardzo napięty harmonogram prac nad planami reform, jak wspominał również komitet zatrudnienia w swym *Cambridge Review Report*.

Tymczasem zdaniem Komitetu tego typu zaangażowanie zainteresowanych podmiotów społecznych stanowi zasadniczy warunek dla właściwego wyważenia choćby takich celów, jak elastyczność rynku pracy z daleko idącymi gwarancjami stosunków pracy.

Poza tym EKES uważa, że niewłączanie społeczeństwa obywatelskiego w ten proces jest też jednym z powodów, dla których w większości państw członkowskich podjęto zbyt małe wysiłki dla uwzględnienia filaru zabezpieczeń społecznych.

2.8 W tym kontekście należy stwierdzić, że poza strukturalnymi reformami rynku pracy w niewielu planach wystarczająco uwzględniono konieczność prowadzenia także polityki popytowej dla stymulowania wzrostu i zatrudnienia. W związku z tym Komitet ostatnio nieraz zwracał uwagę na potrzebę „zdrowego kontekstu makroekonomicznego” na szczeblu krajowym i europejskim.

W wielu państwach członkowskich odczuwalną poprawę w polityce zatrudnienia można osiągnąć tylko poprzez długotrwałe ożywienie koniunktury. Dlatego należy stworzyć odpowiednie warunki sprzyjające zarówno popytowi zewnętrznemu, jak i wewnętrznemu, aby wykorzystać potencjał wzrostu i pełnego zatrudnienia. Tylko nieliczne państwa człon-

kowskie wystarczająco wypukliły takie bodźce ekonomiczne w swoich programach reform.

2.9 Ponadto Komitet wiele razy już zauważał, że wysiłki podejmowane w ramach polityki zatrudnienia nie mogą przynieść oczekiwanych efektów, jeśli na szczeblu krajowym i unijnym nie towarzyszą im odpowiednie środki finansowe. Z tego powodu powinno się te priorytety uwzględnić także w planach budżetowych. Niestety i w tym przypadku w *Cambridge Review Reports* większości państw członkowskich wytknięto rozdział pomiędzy proponowanymi inicjatywami odnoszącymi się do rynku pracy a brakiem ich pokrycia w budżetach.

Dlatego trzeba zwiększyć margines środków budżetowych przeznaczonych przez państwa członkowskie na inwestycje w infrastrukturę. W miarę możliwości krajowe programy reform powinny być tak skonstruowane, aby w sumie tworzyły skoordynowany europejski program ożywienia koniunkturalnego. Istotnym jego elementem mają być również inwestycje publiczne. Z tego względu należałoby wycofać się z przewidzianego w przyszłym budżecie UE znacznego ograniczenia środków na projekty TEN, wynikającego z przesunięć.

Komitet apeluje, aby przy opracowywaniu perspektyw finansowych na lata 2007-2013 wziąć pod uwagę te i inne ograniczenia hamujące wzrost i zatrudnienie.

3. Monitorowanie

3.1 Komitet postuluje, aby zasada demokracji uczestniczącej odgrywała należytą rolę przy wdrażaniu krajowych programów reform w państwach członkowskich, a także w przygotowywaniu wytycznych polityki zatrudnienia na kolejne lata. Od tego wszak w decydującym stopniu zależy niezbędny postęp w dziedzinie zatrudnienia, należącej do procesu lizbońskiego.

3.2 Przy tej okazji Komitet ponownie wyraża swą gotowość do aktywnego współdziałania w przyszłości z krajowymi radami społeczno-gospodarczymi i podobnymi podmiotami, przede wszystkim w monitorowaniu skutecznego wdrażania wytycznych w państwach członkowskich.

3.3 Jeśli chodzi o konieczne dostosowanie wytycznych w nadchodzących latach, to Komitet rozważa sporządzenie osobnej opinii w tej sprawie.

Bruksela, 17 maja 2006 r.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Anne-Marie SIGMUND

⁽²⁾ Opinia EKES-u z 20.04.2006 w sprawie komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Sytuacja osób niepełnosprawnych w rozszerzonej Unii Europejskiej; Europejski plan działania na lata 2006–2007; sprawozdawca: Tatjana Greif.